No. 250. ANNO 1850. ARNHEMSCHE COURANT. Zaturdag 21 December.

Buitenlandsche Berigten.

BELGIE.

Brussel, *18 dec.* Wij ontvingen heden morgen slechts eene enkele tijding uit Parijs, welke eenige politieke kleur kan heeten te hebben, en ook die is nog van weinig aanbelang. Het is het berigt der aftreding van den minister van Marine, den heer *Romain Desfossés.* Als politiek persoon bekleedde de heer *Romain Desfossés* slechts eene zeer geringe plaats in het ministerie. Hij treedt af omdat de vergadering hem niet het noodige crediet wilde toestaan, voor eenen onder-secretaris van staat bij zijn departement. Zijn ontslag, dat nog niet officiëel is aangenomen, zal geene verandering brengen in den gang der regering. Zijn opvolger is nog niet aangewezen.

De vergadering heeft gisteren de discussiën over de hypotheken voortgezet. Met 414 tegen 255 is het behoud der resolutoire actie aangenomen.

Men verwacht ongewone debatten tegen zaturdag aanstaande. De heer *Pascal Duprat* zal het ministerie interpelleren over de tallooze loterijen, die door het gouvernement geautoriseerd zijn.

De quaestie over de toepassing van de wet van 31 mei, die het algemeen stemregt beperkt, op de verkiezing van den President in 1852, begint het volk te Parijs bezig te houden. De Elyséesche dagbladen, die de wet van 31 mei verdedigen en hare toepassing verlangen op de gemeentelijke en departementale verkiezingen, zeggen dat het ministerie, bij de discussiën over het voorstel *Lefranc*, in dien geest zal spreken. Maar als het de verkiezing van den President geldt, dan zijn die dagbladen zeer verlegen, en de *Patrie* verklaart, dat er geene reden bestaat om zich met de quaestie bezig te houden, omdat zij in staat is aan te kondigen, dat er op den 29sten mei 1851 een formeel voorstel tot herziening der constitutie op het bureau der vergadering zal worden nedergelegd, voorzien met de handteekeningen van een groot aantal leden.

Er heerscht, tegen het aanstaande nieuwe jaar, eene groote bedrijvigheid in de werkplaatsen te Parijs. De drukte in de zaken draagt er veel toe bij om de gemoederen op dit oogenblik buiten de politiek te houden.

FRANKRIJK.

Parijs, *17 dec.* Men heeft eene merkwaardige synoptische tabel uitgegeven, waarin voor iedere maand wordt aangewezen: 1o. de hoogste en laagste koersen der Fransche fondsen; 2o. de gebeurtenissen die de aanzienlijkste variatiën daarin hebben veroorzaakt van 1797 tot 1850.

Uit die tabel blijkt, dat sinds 1797 tot de verheffing van *Bonaparte* tot Fransch Keizer, de laagste koers der 5% geweest is 6 fr. 50 c., en de hoogste 66 fr. 60 c.; dat van 1804 tot de maand maart 1814, het tijdstip van *Napoleon's* eersten val, de hoogste koers is geweest 93 fr. 40 c. en de laagste 45 fr.; dat van maart 1814 tot december 1815, gedurende de honderd dagen en de bezetting door de geallieërden, de uiterste variatiën der 5% geweest zijn 81 fr. 65 c. en 52 fr. 30 c.; dat zij onder de restauratie, van 1816 tot 24 juli 1830 geweest zijn 54,30 (in december 1816) en 110,65 (in maart 1829); dat onder de monarchie van *Lodewijk Philips*, de 5% in 1844 gerezen zijn tot 126,30 en dat zij het laagst genoteerd zijn in april 1831, tot 74.80; eindelijk, dat van 21 februari 1848 tot november 1850, de hoogste stand der 5% geweest is 97,75 en de laagste 50 fr.

— Men verzekert dat de regering, na ontvangst der depêches van den heer *de Rayneval* en op verzoek van den generaal *Gemeau*, terug is gekomen op het door haar genomen besluit, om ons bezettingsleger te Rome nog te verminderen.

— De *Patrie* deelt volgenderwijze een verslag mede van hoogstbelangrijke proefnemingen, die te Parijs door dr. *Lardner* zijn in het werk gesteld:

»Het was eene proefneming van telegraphische communicatie, volgens het vernuftig stelsel van electro-chemische telegraphie, uitgevonden door den heer *Alexander Bain.* Men weet dat dit stelsel, wat eenvoudigheid en snelheid betreft, aanmerkelijke verbeteringen aanbrengt in de telegraphische communicatie door middel der electriciteit.

»Wij kunnen onze lezers niet genoeg aanbevelen hunne aandacht te vestigen op de telegraphie, eene uitvinding van den lateren tijd. Het oogenblikkelijke van hare werking overtreft alles wat de verbeelding zich zoude kunnen voorstellen, omdat de snelheid der overbrenging langs den geleiddraad is 80,000 (Fransche) mijlen in eene seconde, (volgens de proefnemingen en berekeningen van *Wheatstone* 62,000 Duitsche mijlen in eene seconde). Daar nu de afstand van 80,000 mijlen juist die is welke de aarde van de maan scheidt (gemiddeld 51744 Duitsche mijlen) zoo zullen wij, als de geleerden er in geslaagd zijn eenen geleiddraad tusschen die beide hemelligchamen te spannen, in *eene seconde* met onze naburen in de maan kunnen corresponderen.

»Maar, in afwachting van dien *vooruitgang*, willen wij op onzen reeds genoegzaam wonderbaarlijken aardschen telegraaf terugkomen, en op het stelsel van den heer *Bain*, dat ons voorkomt nog weder verre den voorrang te verdienen.

»De bewerking splitst zich in vier onderscheidene deelen.

»De *vorming* van het schrift, de *overbrenging*, de *ontvangst* en de *overzetting* in gewoon schrift.

»Zie hier hoe het schrift wordt gevormd: de uitvinder, de heer *Bain*, heeft een conventioneel alphabet uitgedacht, waarvan de letters worden voorgesteld door de eenvoudigste teekenen, die door een puntig ligchaam geteekend of aangegeven kunnen worden: dat is door punten en regte lijnen. Zoo wordt A voorgesteld door een punt gevolgd door eene lijn, B door eene lijn tusschen twee punten, C door drie punten, D door twee punten gevolgd door eene lijn, en zoo vervolgens, door punten en lijnen op allerlei wijzen te combineren.

»De beambten die belast zijn met de vorming van het schrift, bezigen strooken papier die ongeveer 1½ centimeter breed en van eene zeer groote lengte zijn. Zij laten die strook papier tusschen cilinders doorloopen, onder eene kleine, zeer gemakkelijk met de hand beweegbare veer, die de punten en lijnen maken kan; zoodat de papierstrook, onder het afrollen, met punten en lijnen doorboord wordt, die de woorden en volzinnen aangeven, welke men wil overbrengen.

»Een beambte kan op deze wijze eene depêche sneller schrijven of prikken, dan zij op gewone wijze geschreven wordt; en men kan hieraan tegelijkertijd zoovele personen laten werken als men soortgelijke prik-machines bezit. Het is duidelijk, dat eene redevoering, hoe uitgebreid ook, op deze wijze, in zeer korten tijd *geprikt* kan worden.

»Als de papierstrook aldus gereed gemaakt is, dan gaat men terstond over tot het tweede gedeelte der bewerking, *de overbrenging;* en hier wordt door het nieuwe stelsel eene bewonderingswaardige vordering in uitvoering gebragt, omdat die overbrenging plaats heeft met eene snelheid van 400 woorden in eene minuut, terwijl de snelheid bij de gewone electrische telegraphie slechts die van acht woorden in eene minuut is.

»Men werkt aldus: de beprikte papier-strook, om eene klos gewonden, wordt op het overbrengings-werktuig geplaatst en door middel van een zeker mechanisme, ontrolt die klos zich met eene groote snelheid, de papierstrook loopt alsdan door het werktuig en laat de electriciteit door al de kleine gaatjes stroomen, terwijl zij daarentegen het contact verbreekt, daar waar zij niet doorboord is.

»De teekenen worden ontvangen door een geheel nieuw middel, waarbij de uitvinder de toepassing van scheikundige en electrische werkingen op de vernuftigste wijze heeft weten te vereenigen.

»Zoo teekent, met behulp van het geprikte papier, eene eenvoudige stalen punt, met de uiterste naauwkeurigheid de punten en lijnen die het overbrengings-werktuig verlangt.

»Dit papier wordt gelegd op eene cirkelvormige plaat die door een mechanisme in beweging gebragt wordt, en de stalen punt zet de teekens achter elkander, naar mate het blad ronddraait; maar daar het duidelijk is, dat, zoodra als de plaat eenmaal heeft rondgedraaid, de regels ineen zouden loopen, zoo verwijdert zich de punt van lieverlede van het middenpunt naar den omtrek, in de verhouding van eenige lijnen voor iedere ronddraaijing, en wel zóó, dat de regels nimmer ineenloopen en de depêche op het papier is uitgedrukt in eene cirkelvormige en onafgebrokene lijn.

»De vierde bewerking, dat is de *overzetting*, is niet minder eenvoudig dan de eerste, omdat de beambten slechts een conventioneel schrift in gewoon schrift behoeven over te brengen."

ITALIE.

Men schrijft uit Rome van den 10den december aan het *Journal des Débats :*

»De terugroeping van het 1ste bataillon jagers te voet, heeft hier eenen pijnlijken indruk gemaakt. Voor weinige maanden hebben twee Fransche regementen ons verlaten. Het effectief van het bezettingsleger werd door hun vertrek zoodanig verminderd, dat het ter naauwernood in de dienst kan voorzien. De Hemel geve dat de nieuwe vermindering die hetzelve heeft ondergaan, geene ernstiger gevolgen na zich slepe.

»De tegenwoordigheid van het Fransche leger is een feit waarvan men het einde niet met geweld moet willen verhaasten. Het is alhier aangekomen omdat Frankrijk wilde en moest willen, dat het opperhoofd der katholieke kerk in zijne hoofdstad terugkeerde. *Pius IX* is aldaar teruggekomen. In de schaduw van de door hem gezegende Fransche vlag, heeft hij zijn dubbel gezag als Paus en wereldlijk souverein weder mogen aanvaarden. Dank zij de veiligheid die wij hem verschaft hebben en die onze tegenwoordigheid voor hem blijft bewaren, spant hij zijne krachten in, om, op de grondslagen, die in het tegenwoordig tijdstip mogelijk zijn, een bestuur te herstellen, waarvan de laatste gebeurtenissen niet alleen het raderwerk verbroken hadden. Dat werk is ter naauwernood aangevangen, en, men bedenke het wel, tot op het oogenblik van zijne voltooijing, moeten wij of anderen hetzelve bescheermen met de wapenen in de hand. Zoowel in Italië als in Frankrijk heerscht slechts eene oppervlakkige kalmte, maar in Italië is de overgang tot gezonde denkbeelden zeldzamer gebleven dan dit in Frankrijk het geval is geweest. Het is er verre af dat ik aan eenigen spoedig ophanden zijnde ommekeer van zaken geloof. Men zal daarmede wachten òf totdat men een schot van buiten af ontvangt, òf tot dat de Pauselijke regering alleen zal staan. Nu zoude de aftrekking van het Fransche leger op dit oogenblik, hetzelfde zijn als het aan zijn lot overlaten der regering van Rome. Die droevige waarheid wordt in het Vatikaan zoo zeer begrepen, dat op denzelfden dag waarop te Rome het bevel tot terugroeping van onze troepen zoude aankomen, een dringend verzoek om ons te vervangen aan Oostenrijk gerigt zoude worden. Het schrikkelijk dilemma toch, waarin het gebeurde ons geplaatst heeft, is: òf wij moeten den H. Vader ondersteunen in de herstelling van zijne feitelijke regering, of wij moeten het ons getroosten te zien, dat de keizerlijke troepen onze plaats innemen bij die ondersteuning! Zoo zij of wij er ons niet mede bemoeijen, dan is eene nieuwe omverwerping waarschijnlijk.

»Het gevoel van den waren toestand van Rome, is zoo algemeen, dat de meeste Engelsche familiën die hier zijn aangekomen om den winter door te brengen, in al hare contracten als slotbepaling hebben doen inlasschen, het geval waarin het Fransche leger Rome zoude verlaten.

»Dit eensklaps verlaten van eene stelling, waaraan de gebeurtenissen in Duitschland nog meer gewigt hebben bijgezet, kan door onze regering niet bevolen worden; zij moet, en niemand twijfelt hier daaraan, de voortdurende bezetting verlangen. Maar zoo zij haar wenscht, dan is het voor haar van belang haar te handhaven op zoodanige wijzen, die alleen haar van krachtigen invloed maken bij de mogelijke gebeurtenissen van het tegenwoordige en de toekomst. Op dit oogenblik is het voornaamste het aantal soldaten, hetwelk zij te Rome laat, en dat, ik herhaal het, ter naauwernood voldoende is om in de zeer zware dienst te voorzien. Het vertrek van het bataillon jagers, zal die vermoeijenissen nog grooter maken. Wat zoude het gevolg zijn zoo nog meerdere troepen vertrokken?"

— Volgens den *Risorgimento* zoude de agent van het huis *Rothschild* zich in de laatste dagen bij den kardinaal *Antonelli* vervoegd hebben, om de uitvoering te verzoeken van zekere concessiën, die, naar men zegt, hem toegestaan waren, ten voordeele der joden. De kardinaal zoude geantwoord hebben, dat het pausselijk gouvernement geheel en al eene kerkelijke regering is en onmogelijk, zonder zich zelven in gevaar te brengen, konde doen wat andere gouvernementen gedaan hadden. Hij zoude er echter hebben bijgevoegd, dat regering grove verkeerdheden had begaan; dat hij dit konde erkennen omdat hij daaraan vreemd was, maar dat de tijd was gekomen om zich zijne al te droevige ondervinding ten nutte te maken. Eindelijk, alles wat de agent van het huis *Rothschild* zoude hebben kunnen verkrijgen, zoude zijn de hoop dat, wanneer de hervorming der geregtshoven, die thans wordt voorbereid, in werking komt, de joden op gelijke lijn zullen geplaatst worden met de overige onderdanen van den Paus.

Binnenlandsche Berigten.

Amsterdam, *19 dec.* Eene commissie van de alhier gevestigde scheepsreederijen heeft een adres aan het bestuur van de Nederlandsche Handelmaatschappij ingediend, waarbij zij, namens dezelve, klaagt over de laatstgenomene maatregelen, ten aanzien van den gang der bevrachtingen en de vermindering der retourvrachten, en het bestuur verzoekt, om, in naam dezer reeders, bij het departement van Koloniën aan te dringen op eene geringere afdaling in de vrachtprijzen, vermits deze reederijen onder de voorgestelde vermindering van twintig gulnens per last zouden moeten bezwijken; en op het herstel, met het begin van het jaar 1851, der lijsten voor de verschillende steden, derwijze, als bij dispositie van 18 november 1848, bevestigd bij nota van 27 december daaraanvolgende, aan de reeders te Amsterdam, uit overtuiging is toegezegd. De commissie bestaat uit de Heeren *D. Borski*, *L. A. Bienfait*, *A. van Geuns*, *G. C. Bosch Reitz*, *C. Faber Boissevain en C. Hartsen.* (*Hand.*)

— Voor ettelijke dagen berigtten wij, dat de aansluiting van onzen Rhijn-Spoorweg aan Pruisen wel eens eerder kon plaats hebben, dan men vermoedde. Thans heeft de directie van den spoorweg ter kennis van de deelhebbers in die maatschappij gebragt, dat zij hoopt, dat, bij voortduring van den vrede, de aansluiting met Pruisen eerlang geregeld zal kunnen worden, en dat de financiële maatregelen, voor deze gewigtige aangelegenheid vereischt, van dien aard zullen zijn, dat zij de goedkeurig der aandeelhouders zullen mogen verwerven. (*A. C.*)

's Gravenhage, *18 dec.* De minister van Financiën heeft aan de heeren arrondissements-directeurs der directe belastingen, in- en uitgaande regten en accijnsen doen afgaan de volgende missive:

»Uit eene mij door den minister van Binnenlandsche Zaken medegedeelde briefwisseling blijkt, dat er onderscheidene branderijen bestaan, waarin met stoom wordt gewerkt, zonder dat de eigenaren daarvan de bij art. 1 van het Koninklijk besluit van den 26sten september 1833 (*Staatsblad* no. 58) gevorderde aangifte hebben gedaan, en zonder dat diensvolgens de beproeving der ketels heeft plaats gehad en eene vergunning tot het gebruik derzelve is verkregen, volgens de artt. 3 en 4 van hetzelve besluit.

»Voor zooveel de reeds bestaande branderijen en distilleerderijen betreft, zullen door het departement van Binnenlandsche Zaken maatregelen worden genomen, ten einde de branders, die in het doen der bedoelde aangifte zijn achterlijk gebleven, daartoe alsnog overgaan, zoodat in zooverre aan den eisch der bestaande verordeningen zal worden voldaan.

»Om echter voor de toekomst de behoorlijke naleving der bedoelde verordeningen, in het belang der openbare veiligheid, zooveel mogelijk te helpen verzekeren, verzoek ik u, de ambtenaren in uwe directie, door tusschenkomst der controleurs, met de bovenvermelde bepalingen bekend te doen maken, en hun te doen gelasten, om, wanneer eene nieuwe stoom-branderij of distilleerderij wordt daargesteld, of stoomketels in eene reeds bestaande worden aangebragt of vernieuwd, daarvan aan het plaatselijk bestuur kennis te geven, ten einde hetzelve, des noodig, in de gelegenheid te stellen, zoodanige maatregelen te nemen, als het zal vermeenen te behooren."

— In de *Nederlandsche Staats courant* van den 30sten januari 1843 is eene globale opgave geplaatst der destijds bekende inschrijvingen, ter oprigting van een standbeeld voor Prins *Willem den Eerste* binnen deze residentie.

Die opgaaf bedroeg	*f* 33,800 21½
Na dien tijd zijn nog eenige andere inschrijvingen bekend geworden. Daardoor is het geheele bedrag gestegen tot	*f* 36,095.86
Door belegging van het grootste gedeelte dier som in schatkistbiljetten, rentende 4 ten honderd, is een voordeel verkregen van	*f* 5,368.99½
Voor de oprigting van het standbeeld is alzoo in het geheel ontvangen	*f* 41,464.85½

Deze gelden zijn besteed als volgt:

Aan den beeldhouwer *L. Royer* te Amsterdam, voor het vervaardigen van een model van het standbeeld . . .	*f* 6,000.00
Aan denzelfde, voor het vervaardigen van modellen der twee basreliefs en der versierselen op het voetstuk aangebragt	» 1,000.00
Aan denzelfde, voor het vervaardigen dier basreliefs en versierselen volgens de gemaakte modellen.	» 1,250.00
Aan de firma *Paul van Vlissingen en Dudok van Heel* te Amsterdam, voor het gieten van het standbeeld . . .	» 20,000.00
Aan *J. Galman* te Amsterdam, voor het vervaardigen van het voetstuk . .	» 11,565.98½
Wegens gehouden opzigt bij de oprigting van het voetstuk	» 584 00
Voor eenige voorbereidende en andere werkzaamheden	» 1,064 87
Totaal .	*f* 41,464.85½

Het bovenstaande wordt ter algemeene kennis gebragt. Vroeger kon dit niet, omdat de laatste betaling aan den aannemer van het voetstuk, eerst op den 23sten der vorige maand kon geschieden.

De rekening en bijlagen zijn, even als de oorspronkelijke inteekeningslijsten, in 's Rijks Archief ter bewaring nedergelegd. (*Staats-Courant.*)

Middelburg, *26 dec.* Men verneemt, dat, afgescheiden van de in ons vorig nommer vermelde vereeniging tot het oprigten van verbeterde meekrapfabrieken in Zeeland, men ook te Goes sedert eenigen tijd werkzaam is, om, onder directie van den heer *Verhagen* aldaar, eene verbeterde meekrap-fabriek te doen stichten. Indien wij wel onderrigt zijn, dan is het dien heer in 1847 reeds gelukt, door proeven te bewijzen, dat de Zeeuwsche meekrap-wortels zeer geschikt zijn, om *even fijn* als de fransche krap bewerkt te worden, en om het fijn maken door maling en zifting te bewerkstelligen; *iets wat men zelfs in Frankrijk nog niet schijnt te kennen;* en moet hij toen reeds het bewijs geleverd hebben, niet alleen volledig met de fransche manier van werken bekend te zijn, maar bovenal, dat de tegenwoordige kosten van fijn maken (reed-huur) op $\frac{1}{3}$ kunnen worden teruggebragt, en er $\frac{2}{3}$ meerdere opbrengst kan worden verkregen dan thans het geval is.

Wij willen hopen, dat de verdere geruchten, welke ons ter oore zijn gekomen, over de tegenwerking, welke die heer op dat punt zoude ondervonden hebben van eene zijde, waar dit het minst kon of mogt worden verwacht, overdreven zullen zijn, of liever geheel bezijden de waarheid; maar zouden het betreuren als het waarheid ware, dat het in zijn plan zoude liggen, in verband met de door hem te Goes te stichten fabriek, al het gefabriceerde onmiddellijk naar Antwerpen te verzenden, om van daar in consumptie te worden gebragt, als wanneer toch de voordeelen van den handel in dit artikel voor ons zouden verloren gaan.

Wij komen hoogst waarschijnlijk ook op deze zaak nader terug, en maken met genoegen melding van het blijkbaar ontwaken onzer lang gerust hebbende gewestgenooten, om zich niet langer achterlijk te toonen ten aanzien van een punt van industrie, hetwelk met regt vroeger als een goudmijn voor Zeeland kon worden beschouwd. (*Zeeuwsche Cour.*)

Arnhem, *29 dec.* De soirée musicale, welke op den 16den dezer is gegeven door den heer *J. K. de Vries*, heeft aan de verwachting beantwoord, ja zelfs haar overtroffen. Met genoegen merkte men op, dat de concertgever ijverig blijft voortgaan, en dat zijne moeite niet onbeloond blijft. Immers, de uitvoering van het eerste zware stuk, mogt, hoewel de muziek minder aangenaam voor het gehoor was, allen lof verwerven. Vooral echter beviel algemeen het laatste, dat met veel juistheid en gemak werd voorgedragen en waarvan de keus dan ook gelukkig kan genoemd worden.

De zaal was meer bezet dan bij vroegere gelegenheden, zoodat de heer *de Vries* zich in eene toenemende belangstelling mag verheugen.

Wij wenschen hem, bij volhardende werkzaamheid, een gelijk succes bij voortduring toe. (*Ingezonden.*)

STATEN-GENERAAL.

EERSTE KAMER.

Zitting van donderdag, 19 december.

In de zitting van heden hebben de beraadslagingen plaats gehad over de navolgende wets ontwerpen:

over dat tot vaststelling van het registratie regt op brieven van naturalisatie;

over die houdende naturalisatie van *P. C. Voswinkel Dorselen* en negentien anderen;

over dat houdende begrooting wegens den arbeid der gevangenen voor 1851; — welke met algemeene stemmen zijn aangenomen;

over dat tot voorziening betrekkelijk de voortzetting der werken tot droogmaking van het Haarlemmer-meer, dat met 32 stemmen tegen één, zijnde die van den heer *de Villers de Pité*, is aangenomen.

en over dat houdende de begrooting der lands drukkerij voor 1851, dat met 32 tegen 2 stemmen, zijnde die van de heeren *van Nispen van Pannerden* en *de Villers de Pité*, is aangenomen.

Voorts is bepaald dat over het wets-ontwerp tot heffing der grondbelasting in het hertogdom Limburg, over dat tot verlenging van den termijn tot invoering van postzegels, en over dat betrekkelijk dadingen over domaniale zaken, de beraadslagingen zullen plaats hebben op morgen vrijdag, des namiddags te één ure.

Van de Tweede Kamer der Staten Generaal zijn ingekomen het VIde, VIIde, VIIIste, IXde *A*, IXde *B* en Xde hoofdstuk van de staatsbegrooting over 1851.

Onder de verdere stukken behoort een adres van den heer *Cohen Stuart*, alsmede adressen van de heeren *Visser*, *van Breugel*, *Philipse*, *van der Heim*, *van Rosenthal* en *van Walchren*, houdende verzoek, de eerste om als griffier, de overige om als commies-griffier bij de Kamer te worden benoemd.

TWEEDE KAMER

Zitting van donderdag 19 december.

In de zitting van de Tweede Kamer der Staten-Generaal van heden is ingekomen een ontwerp van wet tot amortisatie van schuld over 1850. De beraadslaging over hoofdstuk X der begrooting (Oorlog), welke in de avondzitting van gisteren was aangevangen, is voortgezet en ten einde gebragt. Dat hoofdstuk is met 59 tegen 14 stemmen aangenomen.

Tegen hebben gestemd de heeren: *Zylker*, *van Akerlaken*, *Westerhoff*, *Metman*, *Ter Bruggen Hugenholtz*, *Taets van Amerongen*, *Reinders*, *Hengst*, *de Poorter*, *van der Heijde*, *Storm*, *Dommer van Poldersveldt*, *van der Linden* en *Sloet tot Oldhuis*.

Daarna is de beraadslaging geopend over hoofdstuk V der staatsbegrooting (*Binnenlandsche Zaken*), welke beraadslaging morgen te tien ure zal worden voortgezet.

Redevoering over de Staatsbegrooting voor 1851, uitgesproken door den heer DE MAN, in de zitting der Tweede Kamer van den 10den december ll.

Ik heb het woord niet gevraagd om de tegenwoordige begrooting te verdedigen. Ik vind daarop *veel*, waaromtrent ik geheel en al wil blijven in mijn geheel; maar ik heb het woord meer bepaald gevraagd om mij te verklaren tegen de overdrijving, die ik bij sommigen gedurende deze beraadslaging, heb opgemerkt. Het is de eerste maal niet, mijne heeren, dat ik dat doe, want ik heb het altijd beschouwd als een groot kwaad bij de behandeling van staatszaken, vooral in het openbaar; en dat kwaad geldt in meer dan één opzigt. Die overdrijving, zij is een kwaad voor de zaak die behandeld wordt, uit hoofde van de werking naar buiten en het verkeerde oordeel dat daarover wordt geveld, regtstreeks in strijd met het doel van de openbaarheid, die aan onze handelingen bij de grondwet gegeven is. Het is een kwaad voor het gouvernement, omdat het meestal buiten staat is de indrukken weg te nemen die eenmaal zijn gegeven, en niet kan voldoen aan de hoog opgewonden verwachtingen daardoor ontstaan. Het gouvernement wordt van onwil, en soms nog van erger beschuldigd, en verliest zijne achting en zijne zedelijke kracht. Maar die overdrijving is vooral een groot kwaad, ook voor hem die zich er van bedient, omdat hij zijne overdreven stellingen op den langen weg niet kan volhouden en in de verpligting komt regtstreeks in strijd te handelen met zijne woorden. Veroorlooft mij dus, Mijne Heeren, hier een oogenblik bij dat punt stil te staan: ik zal mij daaromtrent kunnen bekorten, daar reeds velen, vooral de eerste speker uit Zeeland, en heden morgen zoo uitmuntend een spreker uit Gelderland, daaromtrent meer hebben gezegd dan ik zou kunnen bijbrengen.

De beschuldigingen, die ter gelegenheid dezer begrooting zijn ingebragt, splitsen zich voornamelijk in twee deelen. Er is niet voldaan aan het voorschrift van het 5de van de additionnele artikelen der grondwet, en men heeft niet vervuld de toezegging van vereenvoudiging en bezuiniging.

Wat het eerste betreft, wil ik gaarne erkennen dat ik persoonlijk nooit met dat 5de additionnele artikel ben ingenomen geweest

De bedoeling was daarbij beter dan het overleg wat de toekomst betrof. Het was een reuzenwerk waartoe men zich verbond, en waarbij men beschikte over eene toekomst gedurende twee jaren, zonder te denken dat de dag van heden niet weet wat voor dien van morgen is weggelegd. Gebeurtenissen kwamen er tusschen beide, waarop men zeker niet gerekend had. Hij, die op dat oogenblik den troon bekleedde, werd aan de liefde der natie ontrukt; een jonge vorst besteeg den troon; hetzelfde ministerie, dat die woorden daar in de grondwet nederschreef, trad af; de Kamers werden ontbonden: dien ten gevolge moesten er nieuwe verkiezingen plaats hebben. En zal men dat alles nu moeten beschouwen als niet gebeurd, bij het toerekenen aan het tegenwoordig ministerie van het werk, dat bij het 5de additionnele artikel der grondwet is opgelegd? Ik heb de overtuiging, Mijne Heeren, dat het onmogelijke, datgene waartoe bovenmenschelijke krachten zouden worden vereischt, ook niet door eene grondwet kan worden opgelegd; dat die grondwet niet geschonden is, wanneer het physiek bewijs geleverd is, dat met geene mogelijkheid daaraan heeft *kunnen* worden voldaan.

Men heeft gisteren gezegd, dat er een voorstel van wet had gedaan moeten worden tot verlenging van den gestelden termijn, maar zoodanige wet zou toch niet eene bepaling der grondwet kunnen veranderen. Gebeurtenissen, buiten en boven menschelijke magt gelegen, hebben die verlenging facto uitgesproken. Men heeft ook gezegd, dat van de zijde der Kamer aan het vorige ministerie het verwijt was gedaan, dat het niet voldaan had aan het voorschrift van het 5de additionnele artikel, en men heeft daarbij tot bewijs aangehaald het antwoord op de troonrede van het jaar 1849. Wat mij betreft, ik heb nimmer, en bij geen gelegenheid, aan dat ministerie een dergelijk verwijt gedaan. Wanneer ik dat ministerie bestreden heb, dan heb ik het gedaan op twee gronden; in de eerste plaats, omdat het naar mijne overtuiging in de voorstellen die het ons aanbood, terugkwam van de beginselen die het zelf in de grondwet had neêrgelegd, en die ik meende te moeten helpen handhaven. Ik heb het in later tijd bestreden, omdat dat ministerie, na de meerderheid in deze Kamer verloren te hebben, toch het bewind niet verliet. Maar het verwijt, dat het in dit opzigt niet had voldaan aan de grondwet, heb ik nooit van mijne zijde doen hooren.

En dan meen ik ook, dat het aangehaalde van het antwoord op de troonrede in 1849 niet dat uitdrukt, wat men er nu in heeft willen lezen. Ik heb dit antwoord hier voor mij en ik haal het aan, omdat ik tot de zamenstelling daarvan heb medegewerkt, omdat ik lid was van de commissie van redactie. Er wordt gezegd: »zoo de *uitkomsten* van »de werkzaamheden der vorige zitting zijn gebleven »beneden hetgeen wij wenschten en de grondwet verlangt, wij vleijen ons, dat eene hoofdreden dier »teleurstelling, *gebrek aan overeenstemming tusschen »de verantwoordelijke raadslieden der Kroon en »deze Kamer*, nu zij weggenomen." Men heeft zich dus beklaagd dat de *uitkomsten* van de werkzaamheden niet hadden voldaan, en men heeft dit niet toegeschreven aan *gebrek aan werkzaamheid* van het toenmalige ministerie, maar men heeft de hoofdreden dier teleurstelling toegeschreven aan het *gebrek aan overeenstemming* tusschen regering en vertegenwoordiging.

Men heeft ook nog gisteren gezegd, dat art. 5 aan dit ministerie de verpligting oplegde tot het leveren van *acht* wetten, en dat er in dertien maanden maar *twee* waren tot stand gebragt. Dat er 127 wetten in den ministerraad waren behandeld, deed, zeide men, niets af om te ontslaan van de verpligting door de grondwet opgelegd. Men zou daaruit dus moeten afleiden, dat dit ministerie binnen den tijd van één jaar, en dus binnen den halven termijn, daartoe door het vorig ministerie *onvoorzigtig* noodig gekeurd, dat alles had moeten leveren. Men sprak alleen van *twee* wetten, en vergat de *gemeente-wet*, die toch met geene mogelijkheid in deze Kamer nog kon worden aangeboden. Art. 138 der grondwet heeft toch tevens de verpligting opgelegd, om die wet vooraf aan het onderzoek der Provinciale Staten te onderwerpen, en de Provinciale Staten konden daarover dan toch niet gehoord worden, voor zij in de wereld waren getreden.

Eindelijk: wanneer men zich beklaagt over gebrek aan werkzaamheid, dan geloof ik, dat deze Kamer zich met vertrouwen mag beroepen op een onpartijdig oordeel van de natie, waarop reeds de spreker uit Zeeland gisteren heeft gewezen. Het ministerie heeft ons eene statistiek gegeven van zijne werkzaamheid in den ministerraad; ik veroorloof mij die aan te vullen door een overzigt van het verhandelde bij deze Kamer in de vorige zitting en daaruit de onmogelijkheid te bewijzen, waarin zij verkeerde om meer te doen.

Gedurende de vorige zitting zijn hier *negen en twintig* ontwerpen van wet in de sectiën onderzocht en aan onze beraadslagingen onderworpen geweest. Daarenboven zijn er verschillende adressen en verslagen over tractaten en andere stukken behandeld. Onder die *negen en twintig* ontwerpen waren er *acht* van groot gewigt en van bijzonderen omvang; zij zijn:

de begrootings-wetten voor 1850;
de wet, houdende organisatie van de munt;
de wet tot regeling van het regt van enquête;
de wet tot ten-uitvoer-legging van art. 7 der grondwet;
de wet omtrent de brievenposterij;
de kieswet;
de wet houdende zamenstelling der Provinciale Staten, en
de scheepvaartwetten.

Over die acht wetten hebben wij hier alleen in de openbare zittingen gedurende 56 dagen, beraadslaagd, en over die drie laatste wetten hebben wij onafgebroken met discussien doorgebragt van 4 junij tot 17 julij, dus gedurende 45 dagen, somtijds met twee zittingen op één dag. Ik geloof, Mijne Heeren, dat er in geene parlementaire vergadering een tweede voorbeeld van zulk eene onafgebroken zitting bestaat; en ik geloof mij ook te kunnen beroepen op de afmatting die toen door al de leden werd ondervonden, en die ons ongeschikt maakte om eenige verdere werkzaamheid te ondernemen. Die vergaderingen werden nog afgewisseld door vereenigde zittingen der beide Kamers, die ook hunne werkzaamheden hebben medegebragt.

Ik geloof, Mijne Heeren, te mogen beweren, dat de beschuldiging, die hier, ten aanzien van dit punt, is ingebragt, niet alleen is overdreven, maar onregtvaardig.

Ik heb hier in collectiven zin over het ministerie gesproken. Ik zou, ik erken het, omtrent één departement een ander oordeel behooren te vellen, maar ik geloof dat de discussiën die er hebben plaats gehad, dit reeds genoegzaam overtollig hebben gemaakt.

Het tweede punt betrof de niet-vervulling der toegezegde vereenvoudiging in vele takken van bestuur en de daaruit voortvloeijende bezuiniging. Ook bij deze beschuldiging had overdrijving plaats, maar die beschuldiging heeft mij niet verwonderd. Ze was te verwachten en de aanleiding lag gedeeltelijk in de schuld van de regering zelve, maar nog veel meer in die van sommige onhandige vrienden van het ministerie.

Zij gingen bij de behandeling der vorige begrooting in hunne verwachtingen te verre, veronderstelden het onmogelijke als mogelijk, zij bragten dien indruk bij de natie over en nu is het niet meer dan natuurlijk, dat men, bij de niet-vervulling van dat alles teleurstelling ondervindende, tot verwijtingen overgaat.

Ik, wat mij betreft, heb in die overspanning niet gedeeld. Ook zonder de grondswets-herziening moesten bijna alle takken van bestuur aan eene reorganisatie worden onderworpen. Sommige zijn bijna in een staat van ontbinding; de voorschriften worden niet meer geëerbiedigd; overal is men sedert jaren in eenen provisionelen toestand; waterstaat, nationale militie en schutterijen, strafregt, militaire pensioenen, medische politie, jagtregt, en nog zoo veel meer, alles vordert, en vorderde sedert lang, eene hervorming en bijna iedere belangrijke vereenvoudiging en daaruit voortvloeijende bezuiniging, staat in verband met deze instellingen.

Vraagt men dus vereenvoudiging en bezuiniging in *dien* ruimen zin, dan vordert men ook de hervorming van dat alles, binnen den tijd, verloopen sedert de laatste begrooting en dus binnen het jaar, te gelijk nog met de voldoening aan art. 5 der additionnele artikelen van de grondwet. Dit te verlangen, zoo als men in het afgeloopen jaar deed, is het onmogelijke verlangen, en *moest* noodzakelijk tot teleurstelling leiden. Ik heb, van mijnen kant, ook van dit ministerie geen wonderwerken te gemoet gezien.

Ik heb gezegd, dat het bewind zelf aanleiding tot die teleurstelling heeft gegeven; dat wil niet zeggen dat het daaromtrent bepaalde verzekeringen, door woorden of in geschreven of gedrukte stukken gegeven heeft, maar in het afgeloopen jaar waren er leden in deze Kamer, die op dat alles wezen. De regering had die overdreven denkbeelden moeten bestrijden; zij deed het niet, zij zweeg, en zoo gaf zij zelve voedsel aan de onderstelling, vooral buiten de Kamer, dat alles wat door die leden was opgesomd, zoude kunnen worden tot stand gebragt.

Ik wil van dat alles geen verwijt aan de regering maken; het is de gewone loop wanneer de oppositie aan het bewind komt; men veronderstelt dan alles en gemakkelijk tot stand te kunnen brengen; ik heb de overtuiging dat het bewind zelf zich in zijne krachten heeft bedrogen gezien.

De erkentenis daarvan ligt reeds in de belangrijke en zoo dikwijls reeds besprokene 4de paragraaf van de memorie van beantwoording; de overgang daarbij is echter in mijne schatting *te groot*.

Ik heb van mijne zijde nooit verwacht dat er besparingen van millioenen te verkrijgen waren; ik heb mij nooit gevleid met de hoop, dat wij *nu reeds* de bijdrage onzer overzeesche bezittingen zouden kunnen missen. Ik heb dat altijd beschouwd als groote woorden, die reeds jaren achter elkander in deze vergadering zijn gehoord. Zoo heb ik, om een voorbeeld te noemen, een lid dezer vergadering, in vorige jaren, eens hooren uitrekenen, dat men het totaal cijfer der begrooting met eenige millioenen konde verminderen, en dan nog 10 per cent, zoo ik meen, aftrekken, waarbij hij in zijnen ijver de reeds afgetrokken millioenen nog eens in berekening bragt en de defalcatie van 10 per cent deed ondergaan.

Deze en dergelijke woorden in deze Kamer verkondigd, hebben veel kwaad gesticht. Het oogenblik is eindelijk, hoop ik, gekomen, dat aan de natie de oogen zullen worden geopend en dat zij het valsche, hetgeen niet te berekenen is, zal weten te onderscheiden van hetgeen met bedaard overleg en volharding hier voor haar wordt verlangd en verdedigd.

Ik ben, wat mij betreft, overtuigd, dat het eenige groote, afdoende middel tot vermindering van onze uitgaven, bestaat in amortisatie der nationale schuld, en ik hoop van mijne zijde met al mijn vermogen bij te dragen om daartoe te geraken.

Maar, omdat ik buiten dat middel geen kans zie tot groote, radicale vermindering van uitgaven, daarom kan ik mij in geenen deele vereenigen met de stelling, die de regering thans in § 4 van de Memorie van Beantwoording ontwikkelt, namelijk, »dat, na de bezuiniging die men zal verkrijgen, »ten gevolge der reorganisatie van de regterlijke »magt, de ry van belangrijke bezuinigingen is gesloten." Ik ben overtuigd, dat er nog te veel weelde heerscht in vele takken van ons bestuur, die uit onze huishouding van staat behoort te worden weggenomen, dat nog vele instellingen, die op dit oogenblik gesplitst zijn, en dus dubbel kosten, zullen vereenigd kunnen worden.

De herinnering aan vroegere grootheid moet worden afgelegd; men behoeft het zich niet te schamen te erkennen, dat wij in eenen minder gunstigen finantiëlen toestand verkeeren, en men moet niet behouden wat er *bestaat*, alleen *omdat* het *bestaat*. In de ministeriële en andere bureaux behoort men niet te onderzoeken, wat des noods *gemist kan* worden, men moet onderzoeken wat *niet* gemist kan worden, wat volstrekt noodzakelijk is.

Op deze wijze kan er nog veel worden bezuinigd, men zal daarbij wel geene groote sommen in eens winnen, maar, op den duur, door vereenvoudiging tot eene aanmerkelijke bezuiniging op het eindcijfer kunnen geraken.

Ik heb in den aanvang, bij de behandeling van dit tweede punt, gezegd, dat ook hier veel overdreven was voorgedragen — dat had voornamelijk plaats bij de vergelijking, door sommige sprekers, van deze voorgedragen begrooting, met die over 1845, 1849 en 1850, ten aanzien van welke men beweert, dat ze in de uitgaven minder bedragen dan de voorgedragene; vooral en meer bijzonder stond het departement van Binnenlandsche Zaken aan dit verwijt ten doel.

Het zij mij geoorloofd nog voor een oogenblik daarbij meer bijzonder stil te staan en tot vergelijking gebruik te maken van de bijlage bij zeker dagblad dezer dagen gevoegd, omdat het in gedetailleerde cijfers die vergelijking oplevert.

Ik heb mijn best gedaan om ook mij van de juistheid der drie gisteren overgelegde staten van het lid uit de hoofdstad (den heer *van Hall*) te vergewissen, maar het is mij onmogelijk geweest die vergelijking over vier begrootingen *in derzelver geheel*, in den korten tijd die mij ten dienste stond, na te gaan, en ik had mij dus bepaald bij de boven gemelde bijlage, alleen betreffende het departement van Binnenlandsche Zaken. Het lid uit Zeeland heeft, bij eene vorige gelegenheid, reeds uwe aandacht daarop gevestigd. Volgens dat stuk zou het departement van Binnenlandsche Zaken, bij vergelijking van de begrooting van 1849, thans voor eene grootere som van ƒ 464,407 zijn uitgetrokken. Maar wanneer men nu de posten van dat hoofdstuk nagaat, dan zal men het onbillijke van die vergelijking behooren in te zien, daar het uit dat stuk zelf blijkt dat op de begrooting van 1851, die wij thans voor ons hebben, voor meestal *buitengewone* werken voor waterstaat, wegen en kanalen een bedrag van ƒ 596,491 meer dan in 1849 wordt aangevraagd. Die uitgaven zijn zuiver materiëel en het is opmerkenswaardig, dat, blijkens datzelfde stuk, bijna al de posten voor personeel uitgetrokken, bij vergelijking met de begrooting van 1849, zijn verminderd. Nu kan men wel vragen, zijn de werken noodig? Zoo ze twintig en meer jaren zijn uitgesteld geworden, kan dit dan niet nog langer geschieden? Dit zijn vragen, die op zich zelve staan, maar om die uitgaven aan te halen als bewijzen van spilzucht en gebrek aan zuinigheid, dit kan men, zonder onregtvaardig te zijn, niet doen.

Als vergelijking met eene andere begrooting, waarop ze niet voorkomen, kunnen die buitengewone uitgaven niet dienen, of men zou moeten aannemen, dat ieder minister die verpligt is uitgaven voor buitengewone werken op zijne begrooting te brengen, te gelijker tijd in staat moest zijn de uitgaven voor dagelijksche behoeften in dezelfde verhouding te verminderen. Het vorig ministerie heeft dan ook de buitengewone uitgaven voor waterstaatswerken, welke voor 1850 noodig waren, bij de Memorie van Toelichting, bij de vergelijking met de begrooting over 1849, te regt afgetrokken. Zoo als de spreker uit Gelderland heeft opgemerkt, had immers de minister het hoogere cijfer kunnen wegnemen door eene buitengewone petitie, zoo als vele leden verlangden, te dien aanzien te doen. Maar nu is ten aanzien van dat punt nog eene bijzondere opmerking te maken. Zij is deze: hetgeen wij namelijk in deze begrooting zien plaats hebben, de verhooging van den post voor waterstaatswerken, is reeds voor 7 jaren door mij en anderen in deze vergadering gevreesd en voorspeld. Het zij mij veroorloofd daartoe te herinneren aan het gebeurde met de begrootingen van 1844—1845. Het is mij aangenaam hier te kunnen ontmoeten den geachten spreker uit de hoofdstad (den heer *van Hall*) die zich op de begrooting van 1845 heeft beroepen en eenen vergelijkenden staat overgelegd. Die begrootingen, namelijk, waren, aanvankelijk ingediend, van dien aard, dat ze eene vrij algemeene afkeuring ondervonden, zoodat de regering zich genoopt zag ze terug te nemen en, na eene geheele omwerking, eene aanzienlijke vermindering te doen ondergaan.

Maar hoe waren nu die bezuinigingen grootendeels gevonden? Een gedeelte uit het algemeen verslag zal dit voor mij beantwoorden:

»In het algemeen is ten aanzien van de voorge»dragen besparingen door zeer vele leden opgemerkt, »dat men niet altoos bezuinigd heeft op die uitga»ven, waarop dit het best had kunnen geschieden.

»Het had toch de aandacht getrokken, dat de ver»minderingen op sommige hoofdstukken bijna uit»sluitend het *materieel* betreffen en niet verkregen »zullen kunnen worden dan met ter-zijde-stelling »van hoogst nuttige en wenschelijke werken. Zoo »had men onder de som van ƒ 168,000, welke op het »Vde hoofdstuk, binnenlandsche zaken, minder was »uitgetrokken, ruim ƒ 130,000 voor waterstaats- en »andere publieke werken minder uitgetrokken ge»vonden, op onderwerpen derhalve, die met de »materiële belangen van het rijk in een te naauw »verband staan, om niet met de meeste zorg en bij »voorkeur te worden behartigd. Daarentegen is, »met uitzondering van het departement van Oorlog, »op het *personeel* zeer weinig bezuinigd, en schijnt »de regering niet te hebben kunnen besluiten, om »eenige verandering te brengen in het zoo zeer om»slagtig en kostbaar administratief bestuur, hetwelk »door de meeste leden allezins voor vereenvoudiging »vatbaar is geoordeeld. Het was dan ook niet onop»gemerkt gebleven, dat op de meeste hoofdstukken »juist de kosten van het departement of der admi»nistratie bijkans geheel van den maatregel van »inkrimping zijn uitgezonderd, hetgeen te meer be»vreemding had verwekt, omdat men zich over»tuigd hield, dat het personeel der bureaux, in ver»houding tot onze kleine huishouding, en van den »minderen omvang der werkzaamheden, veel te uit»gebreid en te kostbaar is."

Ik zeide zoo even, dat hetgeen nu gebeurt, verhooging van kosten voor den waterstaat, toen, in 1843, werd gevreesd en voorspeld. Vergunt mij daartoe aan u mede te deelen eenige woorden uit mijne rede, die ik op den 13den december 1843, bij gelegenheid van de algemeene beraadslagingen over de begrootingen voor 1844 en 1845 hier uitsprak:

»De bezuinigingen door de regering ingevoerd »zijn aanzienlijk, maar, naar mijn oordeel, niet »doelmatig, en, bij sommige departementen, niet ge»noegzaam. Ik deel niet met hen, die dat woord »bezuiniging als wachtwoord bij iedere gelegenheid »doen klinken, de uitkomsten breed uitmeten, en op »de menigte op die wijze indruk trachten te maken. »Maar al ware het alleen uit een politiek oogpunt, »tot overtuiging en bezadiging der natie, moet aan »dat woord, zooveel het kan, gehoor worden gege»ven." En verder: »Men zoekt op alle mogelijke »wijze te bezuinigen op het materiëel, om de per»sonen te behouden; dit is het geval, buiten en »behalve bij Finantiën, ook bij Marine, maar voor»al bij Binnenlandsche Zaken. Bij dat departement »wordt op het personeel bijna niets bezuinigd, maar »veel op herstelling van winterschade, zee-havens, »wegen en onderhoud gezocht; afschoon men wel »weet, dat uitstel van het noodige op die onderwer»pen later dubbel kost, en dat, wanneer ons storm »of watersnood treft, de nu niet uitgetrokken som»men toch later moeten worden besteed."

Ik heb dit aangehaald, niet enkel om aan te toonen, waaraan wij thans deze vermeerderde uitgaven te danken hebben, maar ook om duidelijk te doen uitkomen, waar het toe leidt, wanneer men door een overdreven geroep om bezuiniging, eene regering, *die niet krachtig genoeg is om zich te verzetten, daar waar het behoort*, noopt om besparingen te doen daar, waar het het behoud van het Vaderland geldt. Een minister, *die kracht genoeg betoont om zich daarboven te verheffen* en niet bevreesd is het cijfer zijner begrooting met *soortgelijke* uitgaven, wanneer hij die noodig gelooft, te verhoogen, kan en mag daarom van geene spilzucht worden beschuldigd.

Ik geloof derhalve dat het bedrag voor buitengewone waterstaatswerken, wegen, kanalen en dergelijke, op deze begrooting voorkomende, moet worden afgetrokken, wanneer men in billijkheid eene vergelijking met die van 1849 wil maken. Maar zoo is het oók gelegen met den post van *f* 80,000 op dit hoofdstuk voor *onvoorziene uitgaven* uitgetrokken, die óók niet op de begrooting van dit departement over 1849 voorkwamen, maar toen gezamenlijk gevonden werden uit een afzonderlijk, op zich zelf staand hoofdstuk.

De vergelijking, die men gemaakt heeft met de loopende begrooting over 1850, is evenzeer op onjuiste stellingen gegrond, ook daarbij verliest men uit het oog dezelfde meerdere kosten, bij vergelijking, voor waterstaats-werken; die voor verpleging van krankzinnigen, en eindelijk de nu voor het eerst uitgetrokken schadevergoeding aan de ambtenaren voor het gemis van emolumenten; alle uitgaven niet op de begrooting voor 1850 voorkomende. Uit dit een en ander blijkt, hoezeer hier overdrijving bij die vergelijkingen plaats heeft.

Maar er is nog eene andere wijze van overdrijving, waarop ik uwe aandacht wensch te vestigen. Men spreekt steeds over eene begrooting van 70 millioen, en vergelijkt haar met die van vorige jaren; maar *ik* geloof, dat bij eenige kennis van zaken de groote onbillijkheid terstond in het oog zal springen.

Hoe werden die vroegere begrootingen zamengesteld? Zij waren inderdaad onwaarheid, want uitgaven, die nu alléén op de begrooting gebragt worden, werden toen uit *bijzondere fondsen* bestreden, fondsen, waarvan nu bijna geen spoor meer te vinden is.

Het heeft mij verwonderd, dat de geachte spreker uit de hoofdstad dit gisteren bij de vergelijking van deze begrooting met die van 1845 uit het *oog heeft* verloren, en het verwondert mij te meer van hem, omdat wij aan hem in het bijzonder hoogen dank verschuldigd zijn voor de wegruiming van die groote verkeerdheid, die toen in ons finantiëel stelsel bestond.

Onder die begrooting van 1845, was de schatkist nog schuldig op den 1sten januari 1845, aan bijzondere fondsen, niet minder dan *f* 9,837,189.26½, en wat het departement van Binnenlandsche Zaken aangaat, zoo zou men zich vergissen, indien men zich verbeeldde, dat, wanneer het hoofdstuk, dat departement betreffende, was aangenomen, *alle* uitgaven ter dier zake daarmede waren gedekt en bestreden; dit was het geval niet: voor alle onderdeelen bestonden nog daarenboven afzonderlijke fondsen bij dat departement. Men had een afzonderlijk fonds voor de calamiteuse polders in Zeeland, voor de Vollenhovensche en Hasselter dijken, voor de droogmakerijen te Mijdrecht en in Schieland, voor allerlei wegen in Friesland, Overijssel en Groningen, voor het kanaal van Voorne, voor de bibliotheek te s' Gravenhage, voor het paveljoen te Haarlem, en andere meer. Voor al die uitgaven werd geene enkele penning op de begrooting gebragt; zij werden allen uit *bijzondere fondsen* bestreden. Hoe dus de geachte spreker uit de hoofdstad, die zoo wel met de zaken bekend is, hoe hij die begrooting van 1845, waaronder dat alles nog bestond, heeft kunnen vergelijken met de thans voorgestelde, begrijp ik niet.

Eindelijk bestaat er ten aanzien dezer begrooting nog eene omstandigheid, waarvan ik nog niet heb hooren gewagen, en die haar van die van 1849 en vroeger in hooge mate onderscheidt. Ik bedoel het thans verboden middel van overschrijving van het eene artikel op het ander. Ik beschouw deze verandering, die wij aan het vorige Ministerie te danken hebben, als eene der grootste verbeteringen in ons finantieel stelsel. Vroeger werden de toegestane credieten geheel uitgeput, en hetgeen gespaard werd op het éene artikel van uitgaaf, gebruikt om meerdere uitgaaf op het ander te dekken. Nu zijn de ministers tot het bedrag voor onvoorzien toegestaan beperkt, en verpligt zich voor die uitgaven bij de Kamer bijzonder te verantwoorden. Wanneer men dus overweegt dat dit gouvernement sprekende bewijzen heeft gegeven van zuinig beheer en bij lange na niet heeft uitgegeven dat wat op de begrooting werd toegestaan, dan meen ik dat men veilig door een eenigzins hooger cijfer dan vroeger werkelijk uitgegeven werd, toe te staan, eenige ruimte kan geven, zonder te vreezen dat datgene wat wordt ingewilligd, geheel zal worden uitgegeven.

Dit, Mijne Heeren, is mijne algemeene beschouwing over de begrooting; gij zult er uit gezien hebben dat ik niet ongunstig over die begrooting denk.

Het zal nu de vraag zijn, of gij, Mijne Heeren, *door de afstemming dezer begrooting* wilt bevorderen de aftreding van het ministerie, want die aftreding moet, [illegible] mijne gedachten, het onmisbaar gevolg daarvan [illegible]. Wat vordert het wezenlijk belang van het Vade[illegible]? Dit toch is zeker bij ons allen het eenige [illegible]. *Geene personele bedoelingen noch vooringenomenheid tegen personen*, hebben zeker bij iemand onzer invloed.

Dat belang in deze oogenblikken is onmiskenbaar. Wat anders toch, dan de spoedige tot-stand-brenging van die *gewigtige organieke wetten, die de grondwet* voorschrijft? Wat anders dan de eindelijke, zoo lang vertraagde regeling van zoo vele hoofdtakken van algemeen bestuur.

Is men van deze waarheid overtuigd, dan kan men de aftreding van dit ministerie niet wenschen. Want, met ter-zijde-stelling van alle consideratie voor personen, aannemende dat de tegenwoordige ministers door even geschikte en bekwame mannen zullen kunnen vervangen worden, dan volgt het nog altijd uit den aard der zaak, dat de aftreding van dit ministerie en het optreden van een nieuw bewind een aanmerkelijk tijdverlies (ik zwijg hier van het verlies aan geld, waarop een der leden wees) zal kosten; alles zou daardoor weder in suspenso komen, en wij zouden geen dagen of maanden, maar misschien een vol jaar in denzelfden provisionnelen toestand moeten verblijven, waarin wij tegenwoordig verkeeren: eene crisis, men weet niet van welken langen duur, zou het gevolg zijn, alle nieuwe ministers zouden zich moeten voorbereiden tot hetzelfde werk, dat thans reeds is verrigt, en wij zouden voor de tweede maal in een volgend jaar zien gebeuren, wat wij in het afgeloopen jaar hebben zien voorvallen. Dit zou, naar mijne gedachten, in strijd zijn met het ware belang van het vaderland, en daar ik hiervan de overtuiging heb, zal ik daartoe niet medewerken.

Correspondentie.

Het toegezonden *vonnis* zal, zoo spoedig mogelijk, geplaatst worden.

Advertentiën.

VERKOOPING
VAN
ZWARE POPULIEREN.

Mr. DE *NERÉE TOT BABBERICH*, Griffier te *Doesborgh*, zal op Vrijdag, den 27sten dezer, ten huize van *G. KUPPERS* te *Didam*, publiek verkoopen 25 stuks POPULIEREN, zwaar van 50 tot 75 duim in diameter, zeer geschikt tot PLANKEN, staande bij den *Toetenburg* onder *Zevenaar*.

EIKEN- en IJPENBOOMEN.

De Notaris *J. D. PASTEUR* te *Doetinchem* zal, op Vrijdag den 10den Januarij 1851, des middags ten 12 ure, ten huize van de Wed. *LUCAS PIERIK* te *Silvolde* publiek op crediet verkoopen: 76 perceelen zware gave EIKENBOOMEN, bijzonder geschikt tot Palen, Bergroeden, Scheeps- en verder Timmerhout uitgebaakt staande op *Leijen* nabij *Silvolde* nabij den Straatweg van *Doesborgh* op *Anholt*: waarvan aanwijzing geschiedt door den bouwman *WISSING* aldaar.

Daarna.

Ruim 125 stuks IJPENBOOMEN waarvan het grootste gedeelte bijzonder zwaar en lang uitgebaakt op *Rekkem*, insgelijks in de onmiddelijke nabijheid van gezegden Straatweg. Zijnde omtrent een en ander mede inlichtingen te bekomen bij den rentmeester *G. H. HORSTING* op *Rekkem* bij *Doetinchem*.

Eindelijk.

Op Zaturdag den 11den Januarij 1851 ten huize van *A. BOEKHORST*, te *Etten* bij *Terborg*: 52 bijzonder zware en gave EIKENBOOMEN, mede geschikt tot Palen, Bergroeden, Scheeps- en ander Timmerhout, en 75 PEPPELENBOOMEN, alles staande op het Goed *den Bollard* onder *Etten*: waaromtrent inlichtingen zijn te bekomen bij *J. WESTERVELD* aldaar.

Een Tuinman wordt gevraagd

van de Protestantsche Godsdienst, volkomen ervaren in de BROEIJERIJ, MOEZERIJ, het behandelen en aankweeken van BLOEMEN en ORANJERIE-GEWASSEN en bekwaam om het opzigt over de tuinen en bosschen op zich te nemen. — Hij moet voorzien zijn van voldoende getuigenissen over zijn ijverig, braaf, zedelijk en vooral EERLIJK GEDRAG. — Door het overlijden van den Tuinbaas kan hij DADELIJK, of ook eerst met 1 Mei aanstaande, in dienst treden.

Adres met *franko brieven* onder Lt. C. V. bij den Boekhandelaar *W. J. KRUIJT* te *Arnhem*.

Voor eene Brandwaarborg-Maatschappij worden *GEVRAAGD*, soliede AGENTEN, die uitgebreide relatiën hebben, bijzonderlijk bij den Landbouwenden stand.

Inzonderheid wenschte men het Agentschap aan Heeren Notarissen ten platten lande, of hunne Klerken op te dragen.

Reflecterenden gelieven zich te Adresseren met *franco brieven*, onder Lett. B. W. M. bij den Boekhandelaar *W. J. RAADGEEP*, te *Doetinchem*.

MEN VERLANGT te HUUR of KOOP tegen Mei 1851 in de nabijheid van *Arnhem*, een HUIS en TUIN of 7 à 8 KAMERS, goede KEUKEN en KELDER, verder al hetgeen tot eene welingerigte Woning behoort. Adres met *franco brieven* aan het Postkantoor te *Naarden* onder de letters A. Z.

† † † Een BOEKHOUDER ter dezer Stede, met eenige uren vrij hebbende, biedt, met einde van het Jaar, zijne dienst aan, tot het bijwerken van Boeken, opmaken van Balansen en het schrijven van Rekeningen. *Informatiën* zijn op *franco* aanvrage te bekomen onder Lett. P. bij den Boek- en Kunsthandelaar *J. BOUWMA*, naast het *Zwijnshoofd* te *Arnhem*, bij wien ook steeds voorhanden is, de voor zoo deugdzaam bekende

STALENPENNEN-INKT.

½ Flesch 35. de heele 60 Cent; ook in kruikjes van 10 Cent

POST en SCHRIJFPAPIER en verdere KANTOORBEHOEFTEN, PLAATWERKEN enz. enz. alles tegen zeer lage prijzen.

Magazijn van PENDULES, LAMPEN en *Parijsche* GALANTERIEN.

Ik heb de Eer mijne geëerde begunstigers te annonceeren, dat ik uit *Parijs* heb ontvangen: Een belangrijke partij Heeren en Dames Glacé HANDSCHOENEN uit de Fabrieken van *SOUVIN*, *MAIJER* en *BERNARD FRERES* in alle kleuren VIESJESDOOZEN en VIESJES, PATENT WASCHKAARSEN 1ste Qualiteit, Fijne WHIST en OMBRE KAARTEN, TOEREN en BANDEAUX; en alle soorten van Nieuwe PARFUMERIËN.

S. L. JACOBS,
Arnhem bij de *Velperpoort*
en *Parijs rue Montmartre* 150.

Bekendmaking.

Bij Vonnis van de Arrondissements-Regtbank te *Arnhem*, van den 16den December 1850, is de Heer *JOHANNES JACOBUS LEPPING*, Kandidaat in de Godgeleerdheid, gedomicilieërd te *Arnhem*, ten verzoeke van den Heer *JOHANNES JACOBUS VAN BROEKHUIZEN*, Huisonderwijzer te *Arnhem*, wegens Krankzinnigheid gesteld onder Curatele.

Hetgeen certificeert,
C. F. TROOST,
Procureur.

PRESERVATION PERSONNELLE.

Traité Médical, sur la Physiologie du Mariage, les Infirmités et les Maladies Secrètes de la jeunesse et de l'âge mûr.

Résultat de L'ONANISME, des excès, de la *contagion*, et de l'influence des climâts tropicaux, etc. 1 vol. avec 40 grav. color., 40me edit, par le Docteur *SAMUEL LA'MERT*, Médecin consultant, No. 27, Bedfort Square à *Londres*. — 82,000 exemplaires vendus: prix, sous enveloppe, 5 fr.; franco, 5 fr. 50.

Tous les exemplaires non revêtus de la signature de l'Auteur, doivent être considérés comme contrefaçons, et le public est prié de ne leur accorder aucune confiance.

DU MÊME AUTEUR,
OUVRAGE INDISPENSABLE:

LA SCIENCE DE LA VIE.

Secrèt pour vivre longtemps; comment il faut vivre et pourquoi, etc., 1 vol. avec planches anatomiques, orné d'un magnifique Portrait du Docteur *SAMUEL LA'MERT*. — Prix 4 fr., franco 4 fr. 50.

Toutes consultations doivent être adressées directement au Docteur *SAMUEL LA'MERT*, à *Londres*.

En vente chez M. M. les Héritiers *DOORMAN*, à *la Haye*, chez *M. TORMIJN*, Libraire, à *Amsterdam*, et chez *M. H. H. T. HENDRIKSEN*, Libraire, à *Rotterdam*.

Marktprijzen.

NIJMEGEN, 16 december.

Alhier was de middenprijs ter markt van gisteren van de 267 verkochte mudden *Tarwe*, per Ned. mud *f* 7.43; van de 441 verkochte mudden *Rogge*, *f* 6.06; van de *Gerst* was de hoogste prijs *f* 4 60 en de laagste *f* 3.75; van de *Boekweit* de hoogste prijs *f* 5.60 en de laagste *f* 5.00, van de *Haver* de hoogste prijs *f* 3.50 en de laagste *f* 2.50; de prijs van de *Boter* was per Ned. pond *f* 0.58 à *f* 0.64.

Waterhoogte te Arnhem.

20 Dec. 4 El 2 Palm 1 Duim; gew. 61 D. gev. 0 D.

De prijs dezer courant is f 5 in de drie maanden. Afzonderlijke nommers 10 cents. Advertentiën van één tot vijf regels f 1.00 en voor elken regel daarboven 20 centen, behalve 35 centen zegelregt voor elke plaatsing.

Te Arnhem bij G. J. THIEME, Boekdrukker.